

Y A S U N A R I

Remiön

K A

W A

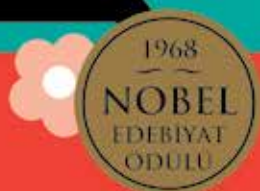
B A

T A

Kiraz Çiçekleri

Çeviri H. Can Erkin

2. BASKI

♥ can
modern

YASUNARI KAWABATA
KIRAZ ÇİÇEKLERİ

Can Modern

Kiraz iekleri, Yasunari Kawabata

Japonca aslından eviren: H. Can Erkin

Koto

İlk baskı: Shinchosha, 1962

Bu eviride kaynak alınan baskı: Shinchosha, 1968

© 1961, Yasunari Kawabata'nın vârisleri

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe hakları The Wylie Agency aracılığıyla alınmıştır. Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

2. basım: Kasım 2022, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Editör: Dilara Alemdar

Düzelti: Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.
Maltepe Mah. Davutpaşa iftelahuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5681-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAğITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750756818

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YASUNARI KAWABATA
KIRAZ ÇİÇEKLERİ

ROMAN

Japonca aslından çeviren

H. Can Erkin

♥can

Yasunari Kawabata'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Karlar Ülkesi, 2022

YASUNARI KAWABATA, 1899'da Osaka'lı varlıklı bir ailenin ođlu olarak dñnyaya geldi. Babasını iki, annesini üç yaşındayken kaybetti. İlk öykülerini lise öğrencisiyken yayımladı ve 1924'te Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nden mezun oldu. Aynı kuşaktan yazarlarla birlikte *Bungei Jidai* (Sanat Çağı) dergisini çıkarmaya başladı. Kawabata'nın kendisi de Birinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da filizlenen avangard akımlardan etkilenmiştir. *Senbazuru* (Bin Turna, 1952), *Yama no Oto* (Dağın Sesi, 1954) ve *Karlar Ülkesi* (1956) romanlarıyla uluslararası ün kazanan Kawabata, 1968'de Nobel Edebiyat Ödölü'nü alan ilk Japon yazar oldu. 1972'de Zushi'deki evinde hayatına son verdi. Ölümünün ardından Yükselen Güneř Nişanı'na layık görüldü.

H. CAN ERKİN, 1968 Çorum doğumlu. Çevirmen, öğretim üyesi. 1991 Ankara Üniversitesi DTCF Japon Dili ve Edebiyatı mezunu. 1996'da Hokkaido Üniversitesi'nde yüksek lisansını, 2001'de Ankara Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. Yamamoto Tsunetomo, Osamu Dazai, Yasunari Kawabata, Ryu Murakami, Haruki Murakami, Ryo Kuroki, Kenzaburo Oe, Kobo Abe gibi Japon edebiyatının önde gelen isimlerinin eserlerini dilimize kazandırdı.

Japonca Sözcüklerin Yazılış ve Telaffuzu

Bu eserde Japoncanın transkripsiyonu için Hepburn sistemi kullanılmıştır. Bu sistem, evrensel oluşunun yanı sıra okurun araştırma sırasında metindeki kültür öğeleri ve yer adlarına kolayca ulaşabilmesine olanak vermesi nedeniyle tercih edilmiştir. Daha önce Türkçeye girmiş olan sözcükler bilinen şekliyle bırakılmıştır.

Hepburn sisteminde çoğu ses Türkçedeki okunuşuyla örtüşmektedir. Farklı okunan sesler aşağıdaki gibidir:

ū: uzun u

ō: uzun o

ai, ei: ay, ey

sh: ş

ch: ç

j: c

w: v

ı ve *i*: Aynı sestir, “i” olarak okunur.

tsu: Ön dişlerin arasından ts sesi çıkarılarak okunur.

Bazı örnekler: *shōgun*: şöğ-gun; *haiku*: hay-ku; *chaya*: çaya; *waka*: va-ka; *yūzen*: yuğ-zen; *Teinosuke*: tey-no-su-ke; *Fusajirō*: fu-sa-ci-roğ; *Sachiko*: sa-çi-ko; *Koisan*: ko-i-san; *Taeko*: ta-e-ko; *Itani*: i-ta-ni.

İlkbahar Çiçekleri

Chieko akçaağacın gövdesinde açan menekşeleri fark etti.

“İşte bu sene de açtılar,” derken, Chieko ilkbaharın şefkatiyle karşı karşıyaydı.

Akçaağaç, Chieko'nun belinden kalın gövdesiyle şehir merkezindeki dar bir bahçe için fazlasıyla iriydi. Elbette yosun kaplı kocamış gövdesi Chieko'nun dipdiri vücuduyla karşılaştırılmazdı.

Chieko'nun bel hizasında hafifçe sağa yatan akçaağacın gövdesi, Chieko'nun başından biraz yüksekte iyice sağa bükülmüştü. Büküldüğü yerden başlayarak çıkan dalları tüm bahçeyi örtmüştü. Uzun dallar kendi ağırlıklarıyla aşağıya sarkmıştı.

Gövdenin büküldüğü yerin biraz aşağısında iki küçük oyuk oluşmuştu. Menekşeler de bu oyuklarda açar ve her ilkbahar yeniden çiçeklenirlerdi. Chieko kendini bildi bileli ağacın üzerindeki menekşe öbekleri oradaydı.

İki öbek arasında bir karışıklık mesafe vardı.

“Yukarıdaki menekşe ile aşağıdaki buluşabilir mi acaba? Birbirlerinin farkındalar mı?” diye düşünürdü Chieko. Menekşelerin “buluşması” ya da “farkında olması” nasıl bir şeydir acaba?

Her ilkbahar en az üç, en fazla beş çiçek açarlardı.

Yine de ağacın üzerindeki o daracık oyukta her ilkbahar yeniden filizlenirlerdi. Chieko verandada oturup onları izlerken ya da ağacın dibine kadar girip bakarken bazen menekşelerin yaşama bağlılıklarına hayran kalır, bazen de yalnızlıklarına üzülürdü.

“Böyle bir yerde doğup yaşamlarına devam ediyorlar..”

Mağazaya gelen müşteriler akçaağacın büyüklüğünden övgüyle söz etseler de, hemen hemen hiç kimse açan menekşelerin farkına varmazdı. Yaşlılığın getirdiği yumrularla dolmuş, iri gövdesi yukarılara kadar yosunla kaplı akçaağacın vakur ve zarif bir hali vardı. O cüssenin üzerinde açmış cılız menekşeler kimsenin gözüne ilişmezdi elbette.

Fakat kelebekler bilirdi. Chieko menekşelerin farkına vardığı anda bahçede oynaşan küçük beyaz kelebekler akçaağacın gövdesinde ilerleyerek menekşelerin başına kadar geldi. Tomurcukları açmak üzere olan akçaağacın hafifçe kıvılcı çalan rengi ile oynaşan kelebeklerin beyazı birleştğinde ortaya muhteşem bir manzara çıkıyordu. İki menekşe öbeğinin yaprakları ve çiçekleri de akçaağacın yeşeren yosunları üzerinde farklı bir gölge oluşturmuştu.

Hafif bulutlu, ılık bir ilkbahar günüydü.

Kelebekler oynaşa oynaşa gözden kaybolana kadar, Chieko verandada oturup akçaağacın gövdesindeki menekşelere baktı.

“Bu yıl da ne güzel açtınız öyle!” diye seslenmek geçti içinden.

Menekşelerin altında, akçaağacın köküne yakın bir yerde eski bir bahçe feneri vardı. Babası bir seferinde Chieko’ya fenerin kaidesindeki kabartmanın İsa’ya ait olduğunu söylemişti.

“Meryem olamaz mı?” demişti Chieko o zaman. “Kitano Tenjin Tapınağı’nda buna çok benzeyen kocaman bir heykel vardı.”

“Bu İsa,” diye kestirip atmıştı babası. “Kucağında bebek yok.”

“Aa, gerçekten de...” diyerek Chieko ikna olmuştu. Sonra da, “Atalarımızın arasında Hıristiyan var mıydı?” diye sormuştu.

“Hayır yok. Bu feneri bir bahçıvan ya da bir taş ustası getirip dikmiş olmalı. Her yerde bulunur cinsten bir fener.”

Bu Hıristiyan bahçe feneri eskiden, Hıristiyanlığın yasaklandığı dönemde yapılmış olmalıydı. Sıradan bir taştan yapılan fenerin kaidesindeki kabartma yüzyıllar boyunca yağmurla aşınmış, sadece başı, vücudu ve ayakları hayal meyal seçilir hale gelmişti. Basitçe yapılmış bir kabartmaydı herhalde. Yenlerini öyle geniş yapmışlardı ki, neredeyse paçalarına kadar geliyordu. Ellerini kavuşturmuş dua ediyor olmalıydı, ama sadece biraz kabartılmış göğüs kısmı tam olarak anlaşılıyordu. Ancak, tapınaklara ve yol kenarlarına dikilen Budist heykellerden farklı bir havası vardı.

Eski bir inanç sembolü müydü, yoksa yabancı ülkelere özgü bir bahçe süsü müydü bilinmez, Hıristiyan feneri şimdi sadece eski görüntüsünden dolayı Chieko’ların mağazasının bahçesinde yaşlı ağacın köküne yakın bir yere konmuştu. Müşteriler fenerin farkına vardığında Chieko’nun babası hemen “İsa kabartması” derdi. Ancak, koca akça ağacın gölgesinde kalmış eski püskü bahçe feneri müşterilerin pek azının dikkatini çekmezdi. Farkına varsalar bile, bahçelere bir-iki fener koymak o kadar sıradan bir şeydi ki, dikkatle bakmazlardı bile.

Chieko bakışlarını menekşelerden ayırarak aşağıdaki İsa’ya yöneltti. Misyoner okullarından birine gitme-

mişti ama İngilizcesini ilerletmek için kiliselere girip çıkmış, Tevrat ve İncil'i okumuştı. Fakat bu kırık dökük bahçe fenerinin önüne çiçek koymak, mum yakmak herhalde pek yakışık almazdı. Fenerin hiçbir yerinde haç yoktu.

İsa kabartmasının yukarısındaki menekşeler belki de Meryem'in yüreğiydi. Chieko bakışlarını fenerden menekşelere çevirdi tekrar. O an, aklına Tamba işi eski küp-te beslediği cırcırböcekleri geldi.

Chieko, cırcırböceği beslemeye akça ağacın gövdesindeki menekşelerin farkına vardıktan çok sonra başlamıştı. Dört-beş yıldır besliyordu. Liseden bir arkadaşının evinde ötüşlerini duymuş, birkaç tanesini alıp eve getirerek beslemeye başlamıştı. Chieko, "Küpün içine hapsedmek yazık değil mi?" diye sorunca, arkadaşı, "Sepetin içinde besleyip çabucak ölmelerine neden olmaktan iyi," diye yanıtlamıştı. Binlercesini aynı anda besleyip yumurtalarını satan tapınaklar bile varmış. Besleme merakı olanların sayısı da hiç az değilmiş.

Chieko'nun cırcırböcekleri de şimdi çoğalmış, iki Tamba küpünü dolduracak kadar olmuştu. Her yıl temmuz sıralarında yumurtalarından çıkıyor, ağustos ortalarında da ötmeye başlıyorlardı. Fakat karanlık küpün içinde doğuyor, ötüyor, yumurta bırakıyor, ölüyorlardı. Bir sepetin içinde beslenip de kısacık bir ömürleri olmasına kıyasla daha iyiydi elbette, türün devamı da sağlanıyordu; ama tamamen küp içinde geçen bir yaşam, küp içinde bir evren.

Çok eski bir Çin öyküsü olan "Küp İçinde Evren" öyküsünü Chieko da biliyordu. Küpün içinde altın saraylar, mücevher fışkıran ağaçlar, leziz içkiler ve eşsiz tatlar varmış. Öyle ki, küpün içi fani dünyadan uzak, başka bir

dünya, Kafdağı'nın ardıymış. Dağ keşişlerinin çok sayıda-ki efsanelerinden biriydi bu.

Fakat, cırcırböcekleri küpün içine fani dünyadan uzaklaşmak arzusuyla girmemişlerdi. Belki bir küpün içinde olduklarını bile bilmiyorlardı. Öylece de ölüp gidiyorlardı.

Chieko'yu en fazla şaşırtan, arada sırada başka bir yerden bir erkek getirip küpün içine koymadığı zamanlarda yumurtadan çıkan cırcırböceklerinin akraba çiftleşmeleri sonucunda çelimsiz ve zayıf olmalarıydı. Bundan sakınmak için, besleme meraklıları erkek cırcırböceklerini değıştokuş etmeyi âdet edinmişlerdi.

Şimdi ilkbahardı, cırcırböcekleri sonbahara kadar ötmeye başlamayacaklardı, ama akçaağacın üzerindeki oyukta bu yıl da açan menekşelerle Chieko'nun aklına gelen cırcırböceklerinin arasında hiçbir bağ yok değildi.

Cırcırböceklerini küpe Chieko koymuştu, peki menekşeler neden yeşermek için öylesine dar bir oyuk seçmişti? Menekşeler açtığına göre, cırcırböcekleri bu yıl da ötecekti.

“Doğanın yaşam gücü...”

Doğanın yaşam gücünün iyice serpildiği ilkbahar gününde bu cılız menekşeleri sadece Chieko görmüştü.

Gelen seslerden mağazadakilerin öğle yemeğine çıkacakları anlaşılıyordu. Chieko da söz verdiği gibi çiçek seyrine çıkacaktı, hazırlanmaya başlaması gerekiyordu.

Dün Mizuki Shin'ichi, Chieko'ya telefon ederek Heian Tapınağı arazisinde çiçek seyrine gitme teklifinde bulunmuştu. Shin'ichi'nin okuldan bir arkadaşı iki hafta öncesinden tapınak girişinde bilet kontrolörü olarak çalışmaya başlamış ve Shin'ichi'ye çiçeklerin en güzel zamanı olduğunu haber vermişti.

“Sanırsın başlarına bekçi diktik, bundan daha kesin bir

bilgi olamaz,” dedi Shin’ichi hafifçe gülerek. Shin’ichi’nin gülüşü çok zarifti.

“Arkadaşın ikimizi birlikte görecektir mi?” diye sordu Chieko.

“Çocuk kapıda görevli. Herkes onun önünden geçerek giriyor,” dedi Shin’ichi, yine kısaca gülerek. “Ancak, eğer istemezsen ayrı ayrı girelim, bahçede çiçeklerin altında buluşuruz. Tek başıma olsam bile seyretmekten bıkmayacağım kadar güzel çiçekler.”

“Öyleyse, çiçek seyrine tek başına gitsene. Daha iyi olmaz mı?”

“İyi de bu akşam bir yağmur yağar da tüm çiçekleri dökerse karışmam.”

“O zaman da dökülmüş çiçekleri seyredelim.”

“Yağmur altında kalmış, yere düşüp kirlenmiş çiçeklerin neresini seyredeceksin? Çiçekler yere düşünce...”

“Dalga geçmeyi bırak.”

“Kim dalga geçiyor?”

Chieko sade bir kimono giyerek evden çıktı.

Heian Tapınağı “Gelenekler Şenliği”yle bilinirdi, ama tapınak binası günümüzden bin yıldan daha fazla önce başkenti Kyoto’ya taşıyan İmparator Kammu’nun anısına 1895 yılında yapıldığından pek de eski değildi. Fakat tanrılar kapısının ve dış tapınma köşkünün Heian¹ kentindeki Otemmon Kapısı ve Daigaku Köşkü model alınarak yapıldığı söyleniyordu. Girişten itibaren sağlı solu turuncu ve kiraz ağaçları da dikilmişti. Başkent Tokyo’ya taşınmasından hemen önceki İmparator Komei’nin tanısallaştırılma ayinleri de 1938 yılında burada yapılmıştı. Sık sık düşün törenleri de düzenlenirdi.

Tapınak arazisinin en göz alıcı tarafı kızıla çalan çi-

1. Günümüzde Kyoto. (Ç.N.)

çekli dalları yerlere sarkan kiraz ağaçlarıdır. Herkesin dediği gibi: “Gerçekten de, bu çiçeklerden başka hiçbir şey Kyoto’nun ilkbaharını daha iyi sembolize edemez.”

Chieko tapınağın girişinden geçtiği anda kiraz çiçeklerinin kıvılcı çalan sıcaklığının yüreğinin derinliklerine işlediğini hissetti. “Bu yıl da Kyoto’nun gerçek ilkbaharını görebildim işte,” diyerek olduğu yerde çakıldı kaldı.

Peki Shin’ichi nerede bekliyordu, yoksa henüz gelmemiş miydi? Çiçek seyrine Shin’ichi’yi bulduktan sonra devam etmeye karar verdi. Çiçek yüklü ağaçların arasından aşağıya doğru yürüdü.

Shin’ichi aşağıda çimenlerin üzerine uzanmış yatıyordu. Ellerini ensesinde kavuşturmuş, gözlerini yummuştu.

Shin’ichi’yi böyle uzanmış yatarken bulacağı Chieko’nun aklına hiç gelmemişti. Bir genç kıızı beklediği halde uzanmış yatıyordu. Utandırılmış olmaktan, karşılaştığı görgüsüzlükten ziyade Shin’ichi’yi yatarken görmek öfkelenmişti Chieko’yu. Chieko yatan bir erkek görmeye hiç alışkın değildi.

Shin’ichi büyük ihtimalle üniversitenin çimenlerinde sık sık uzanıyor, sırtüstü yatıyor, arkadaşlarıyla çene çalıyordu. Onun için bu yaptığı çok sıradan bir şeydi herhalde.

Shin’ichi’nin yakınında dört-beş yaşlı kadın piknik sepetlerini açmış, konuşmaya dalmışlardı. Shin’ichi belki de kadınları sempatik bulup yakınlarında bir yere oturmuş, sonra da uzanmıştı.

Chieko aklından bunlar geçerken gülümsemeye çalıştıysa da, yüzünün kızarmasını önleyemedi. Kalkması için Shin’ichi’ye seslenemedi, olduğu yerde kalakaldı. Sonra Shin’ichi’den uzaklaşmak üzere hareketlendi. Chieko uyuyan bir erkek yüzü görmemişti hiç.

Japonya'nın geleneklerine bağılı eski başkenti Kyoto'da değişim rüzg rları esmektedir. Mevsim değişir, kiraz çiçekleri açarken Şehir başka bir renge ve kimliğe bürünür. Bir kimono ustasının evlatlığı olan Chieko da bu değişimden uzak kalamayacaktır.

"Kawabata'nın romanları, hazin güzellikte çiçeklerle dolu gizli bahçeler gibidir."

The Japan Times

"Kawabata'nın kimono sanatına ağıdı."

The New York Times

#japonya #kimlik #değişim #gelenek #aile

 can

can yayinlari.com | f | | can yayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5681-8

9 789750 756818